

УДК 332.146:330.322(477.7)

**МЕХАНІЗМ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ
РЕГІОНУ
(НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОГО ПРИЧОРНОМОР'Я)**

Лайко О.І., Чехович З.В.

В статті розглядається комплекс заходів щодо покращення інвестиційного клімату регіону, поєднаних в механізм через генеральну концептуальну ідею – забезпечення сприятливих умов ведення економічної діяльності шляхом застосування преференційних непрямих інструментів, які не створюють диференціації між територіями та суб'єктами господарювання, однак сприяють відтворенню капіталу суб'єктів господарювання. Розглянуто досвід функціонування спеціальних (вільних) економічних зон та територій пріоритетного розвитку в Україні та в Причорномор'ї і визначено основні фактори, які стали причиною недостатньої функціональної значущості інструменту створення спеціальних зон для забезпечення активізації капіталовкладень. Запропоновано механізм поєднання регуляторних інструментів в єдину регуляторну сукупність, що включає в себе заходи податкової преференційної підтримки, організаційного, гарантійного супроводження реалізації інвестиційних проектів на території Українського Причорномор'я.

Постановка проблеми. Необхідність активізації економічного розвитку та покращення соціального стану населення є нагальним завданням для всієї території України, однак для Українського Причорномор'я, де є наявними численні передумови та позитивні фактори для активного економічного прогресу та забезпечення високого соціального статусу життя населення наявні суттєві диспропорції та відставання в рівні соціально-економічного розвитку. Наявним є суттєве невикористання багатого ресурсного потенціалу територій. Завдяки своєму розташуванню Причорномор'я характеризується значною концентрацією ресурсів, які можуть сприяти забезпеченню суттєвого економічного зростання. Однак для перетворення численних ресурсів на капітал необхідними є інституціональні умови, сприятливе середовище та бізнес клімат. Залучення нового капіталу та використання існуючих матеріально-фінансових накопичень потребують гарантій та сприятливого інвестиційного клімату. Дієві інструменти активізації інвестиційної діяльності мають бути узгоджені з інтересами самого соціуму та суб'єктів господарювання, а також має бути досягнутий баланс інтересів між наданням статусу пріоритетності окремим територіям та забезпеченням економічної однорідності та рівності прав суб'єктів господарювання на

різних територіях, що дозволить уникнути або суттєво зменшити соціально-економічну напруженість в країні.

Мета дослідження. Основною метою даної статті є визначення механізму забезпечення активного соціально-економічного розвитку регіону (на прикладі Українського Причорномор'я) завдяки залученню нових інвестицій та активізації операцій вкладення і відтворення капіталу. Незважаючи на активність дослідження питання формування та адміністрування функціонування вільних економічних зон в Україні, наявність значної кількості концептуально-методичного матеріалу і законодавчих актів з питань регулювання провадження діяльності на територіях зі спеціальним режимом господарювання, актуальним лишається завдання визначення механізму комплексного забезпечення розвитку територій на засадах покращення інвестиційного клімату та застосування ефективних регуляторних заходів довгострокового непрямого характеру, які сприятимуть підвищенню ступеню соціально-економічної врівноваженості та збалансованості розвитку територій.

Аналіз досліджень і публікацій. В роботах іноземних науковців питання покращення інвестиційного клімату за допомогою створення та організації функціонування спеціальних (вільних) економічних зон почало розглядатись з середини 70-их років ХХ сторіччя. Найбільш популярними в цій сфері стали дослідження таких науковців як Р.Болін, Н.Жек'є, Ж.Дюшен, Я.Монкевич, К.Міягіва. В їхніх роботах розкриті принципи і механізми прискорення інвестиційного розвитку завдяки створенню вільних економічних зон, наведено класифікацію таких утворень, визначено ключові переваги ліберального підходу в створенні сприятливого інвестиційного клімату територій, на прикладі країн третього світу.

В більшості робіт науковців з країн СНД, які присвячені темі спеціальних режимів розвитку територій, йдеться про необхідність надання особливого статусу територіям, де розташовані вільні економічні зони. В публікаціях Т.П.Данька та З.М.Округа спеціальна економічна зона визначається як окрема спеціальна територія в складі унітарної держави, яка має конкретне цільове призначення для забезпечення виконання соціальної та (або) економічної функції [1 с.6].

Більш обґрунтоване та економічно-орієнтоване визначення спеціальним (вільним) економічним зонам в своїх роботах надають вітчизняні науковці, але в різних аспектах. З точки підтримки пріоритетних видів економічної діяльності та в аспекті стимулювання соціально-економічного розвитку спеціальні економічні зони розглядаються в роботах Б. Буркинського [2], В. Дергачова [3], Н. Кухарської [4].

Зі спеціальними умовами інвестування та особливими регуляторними умовами ведення господарської діяльності пов'язують вільні економічні зони в своїх роботах такі економісти як О. Зельдіна, С. Сідак [5], О. Чмир.

Критичний та об'єктивний підхід до дослідження вільних економічних зон, не лише в якості територій з великими перспективами для розвитку, але і територій з суттєвими офшорними зловживаннями наведено в роботах В.Геєця та В.Семиноженка [6]. Аналогічний критичний підхід прослідковуються і в аналітичних матеріалах Єврокомісії щодо оцінки наслідків функціонування територій з преференційними режимами оподаткування результатів діяльності суб'єктів господарювання, які мають офшорну реєстрацію. Навіть створено Центр податкової конкуренції (The Center for Tax Competition), який займається дослідженням впливу податкової конкуренції, яка найбільш виражена на території вільних (спеціальних) економічних зон, на прийняття управлінських рішень та на стан ділової активності [7].

Незважаючи на достатньо високий ступінь дослідженості питання функціонування вільних (спеціальних) економічних зон в Україні та в світі відсутні методологічні аспекти провадження регулювання інвестиційного клімату територій за допомогою інструментів інституціонального характеру і прикладних важелів, які б забезпечували життєздатність інвестиційного прогресу на територіях спеціальних економічних зон, навіть після зняття деяких податкових преференцій, завдяки сформованому позитивному інвестиційному клімату.

Виклад основного матеріалу. Особливо актуальним питання забезпечення інвестиційного розвитку територій в регіональному розрізі стає в теперішній час, оскільки процес адміністративно-територіального реформування та, приведений в дію відповідним законом, процес добровільного об'єднання громад [8] обумовлюють необхідність визначення конкретних механізмів забезпечення розвитку територіальних громад. При цьому вільні економічні зони, території пріоритетного розвитку та інші типи спеціальних господарсько-територіальних утворень не мають бути самоціллю, а повинні бути засобом втілення механізмів активізації інвестиційного розвитку.

В більшості випадків спеціальні економічні зони розглядаються в якості інструменту активізації соціально-економічного розвитку, та, навіть, як самоціль. Однак, для стабільного соціально-економічного розвитку потрібні перманентні важелі стимулювання, які формуватимуть сприятливий інвестиційний клімат.

Нормативно-правовою базою для розроблення механізму покращення інвестиційного клімату регіону (на прикладі Українського Причорномор'я) є Закони України «Про стимулювання розвитку регіонів» [9], «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [8], Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» [10], Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.

Дієвість заходів по встановленню сприятливого інвестиційного клімату на території Українського Причорномор'я не викликає сумнівів, про що свідчить досвід функціонування на території Одеської області спеціальних (вільних) економічних зон, які забезпечували бурхливе

економічне зростання регіону, суттєво підвищили рівень соціально-економічного розвитку і добробуту населення, однак значний вплив чинив фактор тінізації і держава втрачала великі фінансові ресурси. Так, в XIX сторіччі вільна економічна зона стала основою для формування нового статусу міста Одеси як одного з найкрупніших торгівельно-комерційних центрів Європи та світу, але виникли загрози для внутрішніх дрібних товаровиробників, ризики значної диспропорційності розвитку в порівнянні з іншими територіями, відбувся розквіт контрабанди, що і спричинило скасування статусу вільної економічної зони. Подальші роки перебування Українського Причорномор'я в умовах врівноваження можливостей також не сприяли реалізації особливих передумов розвитку і функціонування даної території, що і спричинило сьогоденні проблеми з особливим статусом Причорномор'я і відсутністю відповідних економічних результатів. В ринкових умовах господарювання і під впливом сучасних тенденцій децентралізації та впровадження заходів адміністративно-територіального реформування потребує впровадження механізму саморозвитку і стимулювання реалізації наявних передумов для інтенсивного нарощування темпів економічного зростання. Однак існуюча вертикально-орієнтована система економічного та адміністративного управління не дозволяє в повній мірі реалізувати всі локальні ініціативи та можливості для забезпечення соціально-економічного розвитку в напрямку «від громад до центру». Деякі позитивні зрушення відбуваються на території всієї України та Причорномор'я, зокрема, і пов'язані вони з практичною реалізацією і впровадженням адміністративно-територіальної реформи, завдяки якій, в рамках виконання Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [8], можливим стане формування конкурентоспроможних адміністративно-територіальних одиниць, спроможних до реалізації власного соціально-економічного потенціалу та до забезпечення розвитку на засадах самодостатності. В сучасних умовах дефіциту бюджетів, низької інвестиційної привабливості українських територій для іноземних інвесторів активізація саморозвитку є одним з реальних виходів зі скрутною ситуації і стимулювання соціально-економічного зростання, причому Українському Причорномор'ю в такому аспекті має належати роль точки зростання, завдяки високому ступеню концентрації фінансово-матеріальних ресурсів. Однак складним і необхідним завданням, яке доведеться при цьому виконати є формування сприятливого інституціонального забезпечення. Належні умови для реалізації наявного ресурсного потенціалу, які можна визначити як діловий клімат при цьому відіграють вирішальну роль, оскільки головні перепони, що бентежать іноземних та внутрішніх інвесторів, як свідчать результати досліджень провідних фахівців в питанні інвестиційного розвитку [11] знаходяться в площині інституціональних перетворень.

Значущість Українського Причорномор'я в забезпеченні соціально-економічного розвитку України визначається його неабиякою роллю в різних сферах економічного, соціального, політичного життя. За своєю площею територія Українського Причорномор'я становить більш ніж 15% від всієї

території України, а за чисельністю населення – це один з найбільших економічних районів країни – 5,5 млн. осіб, що складає більш ніж 12% від загальної кількості населення в країні.

Значущість території Причорномор'я проявляється також в економічному аспекті, оскільки характеризується потужним промисловим потенціалом, високим рівнем розвитку аграрного виробництва, туристично-рекреаційної сфери, а деякі види аграрно-промислового виробництва, як, наприклад, вирощування винограду і виробництво вина та винопродуктів, є майже унікальними для України.

Українське Причорномор'я забезпечує близько 8,5% валового національного продукту України, і складає близько 170 млрд. грн. на рік [12].

В структурі виробничого комплексу макрорегіону найбільшу роль відіграють транспортні послуги, промисловість, сільське господарство, туризм і рекреація, але відбуваються постійні структурні зрушення.

Одеська область відрізняється особливо розвиненою транспортною інфраструктурою та домінантою транспортних послуг серед інших видів економічної діяльності в регіоні. Структура обсягу реалізованої продукції протягом останніх років в Одеській області мало змінилася. Можна прослідкувати негативну тенденцію зменшення частки промисловості та підвищення частки торгівлі у загальному обсязі реалізованої продукції.

Ця тенденція вказує на зростання ролі невиробничого, інфраструктурного капіталу. Також значно виросла частка операцій з нерухомістю, інжинірингу та ін.

Миколаївська область характеризується як аграрно-промисловий регіон з домінуванням у структурі виробництва продуктів харчування, металургійного виробництва, машинобудування (судноремонт та суднобудування), виробництво та розподіл електричної енергії, що обумовлено об'єктивними передумовами до розміщення продуктивних сил: Миколаївщина є південним краєм з родючими землями і потужним промисловим та сільськогосподарським потенціалом, наявним потужним виробничим потенціалом в сфері суднобудування та виробництва електричної енергії. Відповідно дані галузі економіки є провідними для області. У структурі реалізованої продукції області найбільшу частку займають промисловість (приблизно 45% в загальному обсязі випуску і реалізації продукції) та сільськогосподарське виробництво (майже 14%), торгівля та ремонт автомобілів (питома близько 10,5 % в загальному обсязі реалізованої продукції), діяльність транспорту та зв'язку займає (близько 10 % в загальному обсязі). Структура обсягу реалізованої продукції протягом 2006-2012 років в Миколаївській області змінилась несуттєво, спостерігалось невелике зростання частки домінуючих видів економічної діяльності, а також простежувалась тенденція зменшення частки будівництва та зменшення частки діяльності готелів та ресторанів. Ця тенденція може пояснюватись зниженням платоспроможного попиту за рахунок скорочення внутрішніх доходів населення області та за рахунок зменшення кількості іноземних резидентів.

Херсонська область характеризується як аграрно-промисловий регіон з домінуванням у структурі виробництва продуктів харчування, що обумовлено об'єктивними передумовами до розміщення продуктивних сил: Херсонщина є південним краєм з родючими землями і потужним промисловим та сільськогосподарським потенціалом, відповідно дані галузі економіки є провідними для області. У структурі реалізованої продукції області найбільшу частку займають промисловість та сільськогосподарське виробництво, які мають майже однакову частку в загальному обсязі реалізованої продукції (від 25% до 30% в різні роки), а також торгівля та ремонт автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку, діяльність транспорту та зв'язку, які забезпечують від 7% до 10% загального випуску продукції в області. Далі, за місцем в обсязі реалізованої продукції, слідує операції з нерухомістю, освіта, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги і будівництво, проте їхня питома вага в структурі реалізованої продукції регіону є значно нижчою – порядку 2,5-6 %.

Серед регіонів Українського Причорномор'я за обсягами капітальних інвестицій до десятки лідерів входить тільки Одеська область. Протягом останніх 5-ти років місце Одеської області змінювалося в діапазоні з четвертого по сьоме. Загалом за обсягами капітальних інвестицій Одеська область займає провідні позиції, поступаючись лише індустріально розвиненим регіонам.

Миколаївська область займає середні позиції: 11– 12 місце серед інших областей країни.

Херсонська область дещо відстає за обсягами капітальних інвестицій в економіку регіону і перебуває на 19-24 місцях серед інших регіонів України.

Однією з причин відносно низької інвестиційної активності в розвитку Українського Причорномор'я, відсутності істотних структурних зрушень є відсутність чіткого стратегічного бачення майбутнього стану даної території в аспекті спеціалізації та розвитку певних видів економічної діяльності. Для активізації соціально-економічного розвитку в напрямку провадження суспільно і стратегічно значущих видів економічної діяльності необхідним є стимулювання реалізації інвестиційних проектів в пріоритетних видах економічної діяльності. Для цього при створенні вільних (спеціальних) економічних зон мають бути передбачені не лише преференційні стимулюючі заходи, але і механізм формування сприятливого інституціонального середовища, яке буде створено і яке буде слугувати для забезпечення життєздатності інвестиційних проектів в довгостроковій перспективі.

Механізм покращення інвестиційного клімату регіону (на прикладі Українського Причорномор'я) включає в себе головну концептуальну складову, яка полягає в створенні сприятливих для обігу капіталів умов, та ряд заходів з різною тривалістю дії та з різним характером впливу, що є необхідним для реалізації принципів оперативності, адекватності, життєздатності, перманентності. Активні регуляторні заходи сприяють

залученню та відтворенню капіталів і виражаються, як правило, у вигляді спеціальних. пільгових, преференційних умов, однак після завершення їхньої дії на території вільних економічних зон повинні залишитись складові, які б забезпечили життєздатність її функціонування - сприятливі інституціональні умови, репутація, кращі практики та позитивний досвід інвесторів. Це все те, чого не вистачало СЕЗ "Порто-франко" та СЕЗ "Рені", коли податкові преференції щодо роботи на їхній території були ліквідовані.

За тривалістю дії заходи покращення інвестиційного клімату Українського Причорномор'я, які пропонуються нами, включають в себе:

- короткострокові (відповідають за швидке залучення капіталів та інвесторів для розвитку економіки даної території);
- середньострокові (забезпечують формування економічних стимулів для залучення і утримання капіталів в значущих видах економічної діяльності за допомогою непрямих важелів впливу);
- довгострокові (забезпечують життєздатність інвестиційних проєктів та режиму сприяння економічному розвитку території навіть після припинення дії прямих та непрямих заходів стимулювання інвестування та соціально-економічного розвитку).

Короткострокові заходи підтримки мають сприяти швидкому залученню фінансових ресурсів, найчастіше полягають в застосуванні заходів прямої підтримки інвестиційної діяльності і включають в себе:

- провадження державних інвестицій в розвиток об'єктів промисловості та інфраструктури на території спеціальних економічних зон, зокрема у вигляді державних замовлень;
- передача в концесію об'єктів інфраструктури;
- здійснення амністії капіталів на території спеціальних (вільних) економічних зон з наданням гарантій інвесторам та з підписанням інвестиційної угоди, яка передбачає зобов'язання інвестора щодо невилучення інвестованого капіталу протягом певного проміжку часу (3-5 або більше років);
- започаткування капітального будівництва об'єктів на території спеціальної економічної зони і які знаходяться в державній власності та необхідні для провадження господарської діяльності;
- надання субсидій та допомоги із бюджету для відшкодування інвесторами (здебільшого дрібними) витрат по взятих на реалізацію інвестиційних проєктів кредитам;
- надання організаційно-консультаційної підтримки та адміністративне супроводження інвестиційних проєктів на засадах партнерства і зарахування допомоги в якості внеску до статутного капіталу проєктів з метою подальшої участі в розподілі прибутку і формуванні регіональних фондів підтримки.

Серед короткотермінових заходів деякі з них спроможні забезпечувати формування позитивного інвестиційного клімату та стимулювати позитивні інституціональні зрушення. Це укладення інвестиційних договорів, надання і капіталізація послуг організаційно-

консультаційної підтримки.

Середньострокові заходи включають в себе, здебільшого, важелі непрямого податкового стимулювання, зокрема:

- надання податкових пільг та інвестиційного податкового кредиту на термін окупності вкладеного капіталу;
- встановлення нульової ставки на прибуток в частині, яка спрямовується на реінвестування;
- застосування зниженої ставки податку на прибуток на період окупності проекту;
- звільнення від частини соціальних виплат для таких роботодавців, які забезпечують високий рівень заробітної плати для працівників (в розмірі не меншому, ніж 10 мінімальних заробітних плат).

Довгострокові заходи стимулювання інвестиційної активності, здебільшого, включають в себе організаційні важелі та призначені для створення позитивного інвестиційного іміджу (клімату) територій, а саме:

- відкриття центру державних послуг або інвестиційної агенції, яка надавала б послуги щодо спрощеної реєстрації та ліквідації суб'єктів господарювання, що здійснюють інвестиційні проекти пріоритетних видах економічної діяльності на території спеціальної економічної зони;
- імплементація європейських кращих практик локального супроводження інвестиційних проектів у пріоритетних видах економічної діяльності;
- створення інвестиційного бренду спеціальної економічної зони;
- створення електронного реєстру соціально відповідальних резидентів-суб'єктів господарювання та бази кращих практик і найліпшого досвіду реалізації інвестиційних проектів.

Висновки. Ключовою умовою для формування сприятливого інвестиційного клімату території є наявність інституціональних факторів і важелів забезпечення розвитку. Інституціональні складові включають в себе як зовнішні, так і внутрішні чинники: наявність системи стимулювання і підтримки інвестицій на території спеціальної економічної зони - це зовнішній для інвестора інституціональний чинник, а розуміння і відчуття зручності ведення господарської діяльності на території спеціальної (вільної) економічної зони - це внутрішній інституціональний чинник. Разом такі чинники і забезпечують наявність сприятливого інвестиційного клімату на певній території. Запропоновані нами важелі стимулювання інвестиційної діяльності, на прикладі регіонів Українського Причорномор'я, включають в себе заходи як прямого, так і непрямого державного регулювання, а також заходи, спрямовані на формування позитивного іміджу, бренду території, яка б мала зазнати розвитку. В подальших дослідженнях планується розглянути перспективи впровадження європейської концепції інвестиційного податкового конкурування територій в якості чинника забезпечення інвестиційної привабливості територій, на прикладі Українського Причорномор'я.

Література

1. Данько Т. Свободные экономические зоны в мировом хозяйстве: учеб. пособие // Т.Данько, З.Округ. ; Российская экономическая академия им. Г.В.Плеханова. М. : Инфра-М, 1998. – 168 с.
2. Буркинський Б.В. Сучасні напрямки регіональної інвестиційної політики / Б.В.Буркинський, О.І. Лайко // Регіональна економіка. – Львів, 2014. – № 4 (74). – с. 9 – 25.
3. Дергачев В.А. Этапы развития оффшорной геополитики [Электронный ресурс] / В.А.Дергачев // Институт геополитики профессора Дергачева. Сетевой проект. – Режим доступа : http://dergachev.ru/geop_events/211211-02.html. – Загл. с экрана.
4. Кухарська Н.А. Генезис, реалии и перспективы создания и функционирования свободных экономических зон в Украине [Электронный ресурс] / Кухарська Н.А. // Національний інститут стратегічних досліджень : сайт. – Режим доступа : <http://od.niss.gov.ua/public/File/kuharsyuka.pdf>. – Загл. с экрана.
5. Сідак С. В. Вільні економічні зони, сучасний стан та міжнародна практика / Сідак С. // Науковий вісник УНУ. – 2011. – № 9. – С. 20.
6. Геєць В. Спеціальні економічні зони: «чорні діри» чи точки економічного зростання? / Геєць В., Семиноженко В. // Дзеркало тижня. – 2006. – №44.
7. Center for Tax Competition [Electronic resource] : web-site // Liberal Institute. – Mode of access: <http://www.taxcompetition.org/pages/mission>. – Title from the screen.
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад : закон України від 04. 02. 2002 р. № 157-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. – № 13. – ст. 91.
9. Про Стимулювання розвитку регіонів : закон України від 08.09.2005 № 2850-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2005. – № 51. – ст. 548.
10. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон : закон України від 05.02.2015 № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 50. – ст. 676.
11. Лайко О.І. Державно-приватне партнерство в забезпеченні інвестиційно-інноваційного розвитку Українського Причорномор'я / О.І. Лайко, З.В. Чехович // Економічні інновації. – Одеса, 2015. – № 59. – С. 176-183.
12. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва // Державна регуляторна служба України : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.dkrp.gov.ua/files/8cd09.docx>

References

1. Dan'ko T. & Okrug Z. (1998). *Svobodnye jekonomicheskie zony v mirovom hozjajstve [Free economic zones in the world economy]*. Rossijskaja jekonomicheskaja akademija im. G.V.Plehanova. M. : Infra-M, [in Russian]
2. Burkins'kij B.V. & Laiko O.I. (2014). Suchasni naprjamki regional'noi investicijnoi politiki [Modern trends of regional investment policy]. *Regional'na ekonomika. – The regional economy. Lviv, 4 (74), 9 – 25* [in Ukrainian].
3. Dergachev V.A. Jetapy razvitija offshornoj geopolitikich [Stages of development of offshore geopolitics] [Electronic resource]. *Institut geopolitiki professora Dergacheva. Setevoj proekt. – Institute geopoliticy professora Dergacheva. Network project.* - Retrieved from: http://dergachev.ru/geop_events/211211-02.html [in Russian].
4. Kuharskaja N.A. Genezis, realii i perspektivy sozdanija i funkcionirovanija svobodnyh ekonomicheskikh zon v Ukraine [Genesis, the reality and the prospects for the creation and functioning of free economic zones in Ukraine] [Electronic resource]. *Nacional'nij institut strategichnih doslidzhen' - National Institute for Strategic Studies.* - Retrieved from : <http://od.niss.gov.ua/public/File/kuharsyka.pdf> [in Russian].
5. Sidak S. V (2011). Vil'ni ekonomichni zony, suchasnyy stan ta mizhnarodna praktyka [Free economic zones, current state and international practice] *Naukovyy visnyk UNU. – Scientific Journal UzhNU, 9, 20* [in Ukrainian].
6. Heyets' V. & Semynozhenko V. (2006). Spetsial'ni ekonomichni zony: «chorni diry» chy tochky ekonomichnoho zrostannja? [Special economic zones "black holes" or points of economic growth?] *Dzerkalo tyzhnja. – Mirror of the week,44* [in Ukrainian].
7. Center for Tax Competition [Electronic resource] : web-site // Liberal Institute. – Mode of access Retrieved from <http://www.taxcompetition.org/pages/mission>. – Title from the screen.
8. Pro dobrovil'ne ob"yednannja terytorial'nykh hromad [On a voluntary association of communities] (2002) zakon Ukrayiny, 157-VIII. Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR). 2015, 13, 91 [in Ukrainian].
9. Pro Stymulyuvannja rozvytku rehioniv [On stimulating regional development] : zakon Ukrayiny vid 08.09.2005, 2850-IV. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR,2005, 51, 548 [in Ukrainian].
10. Pro zahal'ni zasady stvorennja i funktsionuvannja spetsial'nykh (vil'nykh) ekonomichnykh zon [On general principles of creation and functioning of special (free) economic zones]: zakon Ukrayiny vid 05.02.2015, 157-VIII. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR), 1992, 50, 676 [in Ukrainian].
11. Layko O.I & Chekhovych Z.V. (2015). Derzhavno-pryvatne partnerstvo v zabezpechenni investytsiyno-innovatsiynoho rozvytku Ukrayins'koho Prychornomor"ya [Public-private partnership in the provision of investment and innovation development of Ukrainian Black Sea] *Ekonomichni innovatsiyi – Economic innovation, 59, 176-183* [in Ukrainian].

12. Analytychnyy zvit pro stan i perspektyvy rozvytku maloho ta seredn'oho pidpryyemnytstva v Ukrayini [Analytical report on the status and prospects of development of small and medium business in Ukraine] Derzhavna sluzhba Ukrayiny z pytan' rehulyatornoyi polityky ta rozvytku pidpryyemnytstva // Derzhavna rehulyatorna sluzhba Ukrayiny, web-sait. – State Service of Ukraine for Regulatory Policy and Entrepreneurship Development, Service State regulatory Ukraine: website Retrieved from <http://www.dkrp.gov.ua/files/8cd09.docx> [in Ukrainian].

Abstract

Laiko O.I., Chechowich Z.V.

The mechanism of improving the investment climate in the region (example of Ukrainian Black Sea)

In the article the set of measures is considered that is to improve the investment climate in the region. It is combined into the mechanism by the general conceptual idea - to ensure favorable conditions for economic activities through preferential use of indirect instruments that do not create differentiation between territories and entities, however, contribute to the reproduction of capital management. The experience of functioning of special (free) economic zones and territories of priority development in Ukraine and the Black Sea and the main factors that have caused the lack of functional significance of the instrument creating special zones to ensure the promotion of investment are analyzed. It is proposed the mechanism of the combination of regulatory instruments into a single regulatory set that includes support for preferential tax measures, organizational, warranty support implementation of investment projects in the Ukrainian Black Sea.